

Безпека дитини у мережі. Поради адміністрації гімназії

Карантин – час, коли варто залишатися вдома заради своєї безпеки. Зміна звичок, уповільнення та ізоляція – наш спосіб стати соціально відповідальнішими та свідомішими. Ці зміни, звичайно, поширюються і на дозвілля, що його ми все частіше проводимо в соцмережах. Учні гімназії – не виняток, їхній «екранний час» також збільшився і через дистанційне навчання також. А ще збільшилися ризики натрапити на токсичний і небезпечний контент, що пропагує вживання наркотиків, насилля і ненависть, вживання брутальних висловів та лайки.

Загроз чимало: булінг у соцмережах, контент, що пропагує насилля, наркотики, алкоголь, тютюн тощо. Але головна серед них – порноконтент і злочинці, які різними способами випитують (а інколи навіть вимагають) у дитини особисту інформацію сексуального характеру. Щоб ваша дитина могла себе захистити і не потрапила в халепу, необхідно розповісти їй про ризики. І зробити це правильно – без зайвих моралей і нудних лекцій. Найкраще – на конкретних прикладах.

Загроза: комп'ютерна та інтернет-залежність – постійне спілкування у соцмережах, залежність від лайків і коментарів, заміна реального життя на віртуальне. Як результат – втеча в увяний світ, що впливає на настрій, самопочуття та самооцінку дитини.

Приклад: дитина не може спокійно заснути, поки не перевірила всі чати, не відповіла на всі повідомлення, а щойно вигаданий пост або нова світлина мають бути опублікованими, попри все, – це не Окей, це інтернет-залежність.

Загроза: секстинг – інтимне листування і обмін інтимними фото. Таке листування, якщо воно відбувається між дорослими людьми, загрози не несе (поки залишається приватним). Але, на жаль, у випадку з неповнолітніми це не так. Як результат – загроза оприлюднення небажаної інформації.

Приклад: дитина чатиться зі знайомою/коханою людиною, і він/вона вимагає інтимне фото чи відео, пише повідомлення інтимного характеру і не хоче чути слово «ні» – це не звичайнісіньке собі листування, це секстинг.

Загроза: тролінг – глузування з дитини та провокації щодо неї. Наприклад, дитина в інтернеті викладає свої фото, відео або ж пише думки, що її непокоять, на цей контент реагують інші, здебільшого однолітки, і починають цькувати за якесь фото або текст. Це може стосуватися зовнішності: «ти така гладка» або ж, навпаки, «в тебе тільки шкіра та кістки», приниження творчих проявів дитини: «прибери цю мазню, в мене хом'як краще намалює», знецінення написаного: «якою/яким тупим треба бути, щоб таке написати». Як результат – комплекси, пригнічений стан, у найгірших випадках – думки про суїцид.

Приклад: знайома/знайомий дитини створює групу в телеграмі, де викладає образливі меми із її зображенням або залишає образливі коментарі на її сторінці у фейсбуку – це не норма, це тролінг. Зокрема такий тролінг здійснюється зараз не тільки щодо учнів, але й щодо окремих вчителів гімназії.

Загроза: фішинг – інтернет-шахрайство, мета якого – отримати доступ до логінів та паролів користувача. Отримавши необхідні дані, шахрай зможе проводити фінансові онлайн-операції з банківськими рахунками, використовувати сторінки із соцмереж дитини, вимагаючи кошти на картку тощо.

Приклад: новий інтернет-друг просить надіслати йому пароль, пояснюючи це тим, що йому можна довіряти, – це не про довіру, це фішинг.

Загроза: грумінг – входження дорослого в довіру до дитини, щоб потім зустрітися особисто та вступити з нею в сексуальні стосунки, експлуатуючи або шантажуючи. У таких випадках зловмисник найчастіше прикидається однолітком, втирається в довіру, після чого просить дитину надіслати йому кілька інтимних фото або відео. Дитина ж, яка тільки починає вивчати власну сексуальність, надає те, про що її просять (у більшості випадків). Після цього зловмисник починає діяти за власним планом.

Приклад: хтось надсилає дитині запит у друзі та починає втиратися у довіру (писати про те, яка вона особлива, робити компліменти), а потім просить надіслати інтимне фото/відео і надсилає свої – це не завести нові стосунки, а загроза стати жертвою зловмисника.

Як бачите, загроз чимало. Аби попередити небажані ситуації і захистити свою дитину від небезпек в інтернеті, необхідно говорити про це. А також увімкнути в собі дорослого, який контролює процес. Це не означає, що потрібно читати особисті повідомлення або перевіряти пошту, але мати можливість перевірити, де ваша дитина зараз або заблокувати сайт із небезпечним контентом – цілком нормально. Розумний контроль – це етично.

Якщо так сталося, що ваша дитина все ж надіслала зловмисникові/оприлюднила свої персональні дані, фото або відео, перше, що вам необхідно зробити, – це заспокоїтися. Підтримайте дитину і подякуйте за те, що вона звернулася до вас зі своєю проблемою. Будьте для неї перш за все другом. Скажіть, що разом ви все вирішите. Повірте, для дитини підійти і сказати вам про те, що сталося, – не менший стрес, ніж вам про це дізнатися.

Захистити дитину від онлайн-небезпек буде легше із застосунком батьківського контролю, напри. Star Guard Family. З їх допомогою ви зможете блокувати сайти і застосунки з небажаним контентом на телефоні вашої дитини, перевірити, де ваша дитина зараз, налаштувати доступ до мережі за віком дитини або індивідуально. А якщо потрібно, примусово заблокувати вихід у мережу або самостійно заблокувати сайти, які, на вашу думку, дитина не має бачити. Тільки підходьте до всього делікатно – з контролем важливо не перестаратися.

Також застосунок допомагає повідомляти про шкідливий для дітей контент за цим посиланням і долучатися до проєкту #Stop_sexting – поширювати інформацію про ризики для дітей в інтернеті серед свого оточення у ролі волонтера проєкту (можна зареєструватися на сайті).

Після того як ви і ваша дитина заспокоїлися, спробуйте запитати її, яким чином контент потрапив до зловмисника. Можливо, дитині погрожували, маніпулювали, ввели в оману тощо. Не засуджуйте дитину за цей вчинок, ні в чому не звинувачуйте, а навпаки, покажіть, що ви – на її боці.

Далі запитайте, кому та чому вона надіслала фото. Хто, коли та чому почав їх поширювати? Де вже бачили фото і хто саме їх бачив? Це вам допоможе швидше їх видалити. Важливе запитання – чи поширювали фото дорослі: якщо «так», негайно звертайтеся до поліції. Такі дії, скоєні повнолітніми, – це злочин.

Опісля дійте спокійно, виважено, але швидко. Зробіть скріншот (знімок екрану) сторінки, на якій опубліковані фотографії. Зверніться разом з дитиною до служби підтримки соціальних мереж з проханням видалити ці матеріали, оскільки це інтимні матеріали з дітьми. Зверніться до батьків дитини, яка поширює матеріали, та спокійно поясніть їм ситуацію. Скоріше за все, вони будуть здивовані та занепокоєні так само,

як і ви, тому зберігайте спокій та повагу. Якщо ж злочин скоїла доросла людина, звертайтеся до поліції.

Якщо контент ще не був оприлюднений і вашій дитині погрожують або шантажують (вимагають гроші/додаткові фото та відео тощо), звертайтеся до поліції і/або кіберполіції. Не йдіть на контакт із зловмисником та не виконуйте його вимоги. У 68% випадків, коли жертви виконують вимоги зловмисника, шантаж не припиняється. Тож не дозволяйте себе надурити.

Також окремі пости або власні відео наносять шкоди не тільки автору, але й іміджу гімназії та її працівників. Адже велика кількість і учнів і випускників гімназії можуть побачити таку інформацію у соцмережах та повідомити адміністрації закладу, що було вже неодноразово. Це може стати причиною дисциплінарних заходів щодо конкретних учнів.

Головне – знайте, що ситуація обов'язково буде вирішена. Не впадайте у відчай, не панікуйте і швидко дійте. Під час карантину бережіть себе і #простозалишайтеся вдома, а інтернет-загрози ми легко подолаємо разом!